

Dôvodová správa

Osobitná časť

K § 1

Ustanovuje predmet a rozsah pôsobnosti návrhu nariadenia vlády.

K § 2

Upravuje základné ustanovenia, ktoré sú nevyhnutné pre jasnú interpretáciu karcinogénnych faktorov, mutagénnych faktorov a reprodukčne toxických faktorov v súlade s definíciami vymedzenými v prílohe I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (ES) 1272/2008 v platnom znení“).

U reprodukčne toxických faktorov sa v súlade so smernicou EP a Rady (EÚ) 2022/431 rozlišuje medzi reprodukčne toxickými látkami, pre ktoré možno definovať prah expozície, pod ktorým nie sú škodlivé účinky na zdravie zamestnancov a tými, pre ktoré neexistuje bezpečná úroveň expozície pre zdravie zamestnancov. Toto rozdelenie je dôležité z hľadiska informácie o možných vplyvoch na zdravie a potrebných nápravných opatreniach.

V návrhu nariadenia vlády sa mení terminológia „technická smerná hodnota“ na „najvyššie prípustný expozičný limit“, z dôvodu zosúladenia terminológie so smernicou 2004/37/ES Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam pri práci (šiesta samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice Rady 89/391/EHS) (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004) v platnom znení (ďalej len „2004/37/ES v platnom znení“).

K § 3

Ustanovujú sa zásady posudzovania rizika z expozície karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ktoré je povinný zabezpečiť zamestnávateľ. Ustanovujú sa obmedzenia pre vybrané skupiny zamestnancov a mladistvých pri práci s karcinogénmi, mutagénmi alebo reprodukčne toxickými látkami. Ustanovenie obsahuje aj zákazy a obmedzenia pri výučbe a pri práci na výskumných pracoviskách.

K § 4 a 5

Upravujú sa povinnosti zamestnávateľa na zníženie rizika, najmä nahradením karcinogénnych faktorov, mutagénnych faktorov alebo reprodukčne toxických faktorov. Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť opatrenia, ktoré zahŕňajú nahradenie karcinogénnych faktorov, mutagénnych faktorov alebo reprodukčne toxických faktorov látkami, zmesami alebo procesmi, ktoré nie sú nebezpečné alebo sú menej nebezpečné pre zdravie zamestnancov, ako aj využívanie uzavretého systému alebo iné opatrenia zamerané na zníženie úrovne expozície zamestnancov.

V základných ustanoveniach v súlade so smernicou (EÚ) 2022/431 sa rozlišuje medzi reprodukčne toxickými látkami, pre ktoré možno definovať prah expozície, pod ktorým nie sú škodlivé účinky na zdravie zamestnancov (látka toxická pre reprodukciu s prahom toxicity) a tými, pre ktoré neexistuje bezpečná úroveň expozície pre zdravie zamestnancov (bezprahová reprodukčne toxická látka). V návrhu nariadenia vlády sa v prípade reprodukčne toxických látok, ktoré nemajú prah pôsobenia, požaduje ich nahradenie menej škodlivou látkou alebo zníženie rizika na minimum. V prípade reprodukčne toxických látok, ktoré majú prah

reprodukčne toxického pôsobenia, sa požaduje minimalizovať riziko. Klasifikácia chemických látok v EÚ je aj z hľadiska reprodukčne toxických účinkov uvedená v nariadení(ES) 1272/2008 v platnom znení.

K § 6

Ukladá zamestnávateľovi povinnosť požiadať príslušný orgán verejného zdravotníctva o schválenie činností spojených s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou, zneškodňovaním alebo iným používaním karcinogénnych faktorov, mutagénnych faktorov alebo reprodukčne toxických faktorov a obsahuje náležitosti žiadosti o schválenie.

Orgány verejného zdravotníctva už schvaľujú činnosti, pri ktorých sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym faktorom a mutagénnym faktorom podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“). Činnosti, ktoré sa týkajú expozície reprodukčne toxickým faktorom orgány verejného zdravotníctva v súčasnosti neschvaľujú. Doplnenie schvaľovania činností, pri ktorých sú zamestnanci exponovaní reprodukčne toxickým faktorom je predmetom pripravovanej novely zákona č. 355/2007 Z. z., ktorej navrhovaná účinnosť je od 1. júna 2024.

K § 7

Upravuje povinnosť zamestnávateľa informovať zamestnancov o mimoriadnej expozícii karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom a ustanovuje opatrenia na zvládnutie mimoriadnej nepredvídateľnej udalosti, nehody alebo havárie.

K § 8

Ustanovuje rozsah opatrení pri určitých činnostiach (údržba, opravy) spojených so zvýšenou expozíciou zamestnancov karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ktoré je možné predvídať a ktoré musí zamestnávateľ zabezpečiť na ochranu zamestnancov vrátane zreteľného vymedzenia a označenia týchto priestorov.

K § 9

Definuje kontrolované pásmo ako vymedzený a označený priestor pracoviska, kde sa vykonávajú činnosti, ktoré na základe posúdenia preukazujú zvýšenú expozíciu zamestnancov karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom. Vymedzenie kontrolovaného pásma zabezpečuje zamestnávateľ.

K § 10

Ustanovuje individuálne ochranné opatrenia pre činnosti, pri ktorých je riziko kontaminácie karcinogénnymi faktormi, mutagénnymi faktormi alebo reprodukčne toxickými faktormi vrátane zákazu jedenia, pitia a fajčenia v pracovných priestoroch.

K § 11

Ustanovuje povinnosť zamestnávateľa poskytnúť školenie zamestnancom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci o zdravotných rizikách vyplývajúcich z používania karcinogénnych faktorov, mutagénnych faktorov alebo reprodukčne toxických faktorov, s uvedením rozsahu informácií, ktoré má školenie obsahovať. Osobitne sa ukladá zamestnávateľovi poskytnúť školenie zamestnancom, ktorí sú exponovaní karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ktoré sa nachádzajú v liekoch (napr. vybrané cytostatiká).

Upravuje povinnosť zamestnávateľa informovať zamestnancov o zariadeniach a prepravných obaloch a nádobách, ktoré obsahujú karcinogénne faktory, mutagénne faktory alebo reprodukčne toxické faktory a o ich označovaní.

K § 12

Ustanovuje povinnosť zamestnávateľa umožniť zamestnancom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zúčastňovať sa na uplatňovaní tohto nariadenia vlády a na jeho kontrole na pracovisku; umožní im najmä zúčastňovať sa na výbere ochranných odevov a osobných ochranných pracovných prostriedkov, pričom zodpovednosť za zabezpečenie účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov má zamestnávateľ a informuje ich o opatreniach, ktoré vykonáva pri pracovných činnostiach, pri ktorých sa predpokladá zvýšená expozícia zamestnancov karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom.

Ustanovuje povinnosť zamestnávateľa informovať zamestnancov a zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci o prípadoch mimoriadnej expozície zamestnancov karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, o príčinách a uskutočnených opatreniach; o vedení zoznamov zamestnancov exponovaných konkrétnym karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ktoré obsahujú údaje o výsledkoch expozície vrátane údajov o každej mimoriadnej udalosti, ktorá by mohla zvýšiť mieru ich expozície.

Ustanovuje sa povinnosť zamestnávateľa viesť aktualizovaný zoznam zamestnancov exponovaných konkrétnym karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom. K zoznamu zamestnancov má na požiadanie prístup orgán verejného zdravotníctva, orgán inšpekcie práce, pracovná zdravotná služba, lekár, ktorý vykonáva lekársku preventívnu prehliadku vo vzťahu k práci a osoby, ktoré sú zodpovedné za ochranu zdravia a bezpečnosť pri práci u zamestnávateľa.

Náležitosti zoznamu zamestnancov na účel poskytovania údajov uvedeným orgánom štátnej správy, pracovnej zdravotnej službe, lekárovi, ktorý vykonáva lekársku preventívnu prehliadku vo vzťahu k práci a osobám, ktoré sú zodpovedné za ochranu zdravia a bezpečnosť pri práci u zamestnávateľa sú súčasťou návrhu nariadenia vlády.

Orgány verejného zdravotníctva požiadajú zamestnávateľa o údaje zo zoznamu zamestnancov pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracovisku, na ktorom sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, z dôvodu nariadenia opatrení na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou s karcinogénnymi faktormi, mutagénnymi faktormi alebo reprodukčne toxickými faktormi (§ 12 ods. 4 a 5 zákona č. 355/2007 Z. z.). Orgány verejného zdravotníctva pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracovisku kontrolujú povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu výkonom lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci zamestnancov exponovaných karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ako aj povinnosť zabezpečiť lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci pri opakovanom výskyte choroby z povolania u podobne exponovaných zamestnancov rovnakej profesie na tom istom pracovisku (§ 30 ods. 1 písm. f) a § 30e zákona č. 355/2007 Z. z.).

Údaje zo zoznamu zamestnancov sú pre orgány verejného zdravotníctva nevyhnutné aj v prípade podozrenia na chorobu z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania. Orgány verejného zdravotníctva prešetrujú pracovné podmienky a spôsob práce posudzovanej osoby, ktorá bola pri práci exponovaná karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ako aj možnú príčinnú súvislosť zisteného ochorenia s expozíciou uvedeným faktorom, pričom zohľadňujú aj dĺžku a intenzitu expozície

posudzovanej osoby vrátane expozície pri mimoriadnej udalosti, nehode alebo havárii (§ 31a ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.).

Orgány inšpekcie práce požiadajú zamestnávateľa o údaje zo zoznamu zamestnancov pri vyšetrovaní bezpečnostných, technických a organizačných príčin vzniku choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania súvisiacej s expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom u konkrétneho zamestnanca (§ 7 ods. 3 písm. b) zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Pracovná zdravotná služba a lekár, ktorý vykonáva lekársku preventívnu prehliadku vo vzťahu k práci zamestnanca exponovaného karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom požiadajú zamestnávateľa o údaje zo zoznamu zamestnancov týkajúce sa expozície konkrétneho zamestnanca vrátane dĺžky a intenzity jeho expozície, ako aj expozície pri mimoriadnej udalosti, nehode alebo havárii, ktoré sú potrebné na určenie cieleného rozsahu konkrétnych špecializovaných vyšetrení zdravotného stavu zamestnanca (§ 30e ods. 1 až 6 zákona č. 355/2007 Z. z.).

Osoby, ktoré sú zodpovedné za ochranu zdravia a bezpečnosť pri práci u zamestnávateľa používajú údaje zo zoznamu zamestnancov napríklad na prípravu aktuálneho zoznamu zamestnancov exponovaných karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ktorí absolvujú lekársku preventívnu prehliadku vo vzťahu k práci v aktuálnom čase; sú to najmä osoby vykonávajúce činnosť pracovnej zdravotnej služby, osoby vykonávajúce činnosť bezpečnostnotechnickej služby alebo bezpečnostného technika a zástupcovia zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Každý zamestnanec má prístup k informáciám v zozname zamestnancov, ktoré sa ho osobne týkajú; zamestnanci a zástupcovia zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci majú prístup k anonymným kolektívnym informáciám.

Zamestnávateľ je povinný preukázateľne informovať zamestnanca pred skončením pracovnoprávného vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu o zabezpečení lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci po ukončení expozície karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom z dôvodu neskorých následkov na zdravie.

K § 13

Ukladá zamestnávateľovi povinnosť zabezpečiť zdravotný dohľad vrátane cielených lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci zamestnancov pred expozíciou a v pravidelných intervaloch počas expozície karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom. Frekvencia lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci v súvislosti s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam je predmetom pripravovanej novely zákona č. 355/2007 Z. z., ktorej navrhovaná účinnosť je od 1. júna 2024.

Ukladá zamestnávateľovi povinnosť informovať zamestnancov a zabezpečiť poradenstvo zamestnancom týkajúce sa zdravotného dohľadu vykonávaním lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci po ukončení expozície karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom z dôvodu ich neskorých účinkov na zdravie. Frekvenciu následných lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci po ukončení expozície karcinogénnym faktorom a mutagénnym faktorom u zamestnancov, ktorí vykonávali prácu zaradenú do kategórie 3 alebo 4 (riziková práca) upravuje zákon č. 355/2007 Z. z. Predmetom pripravovanej novely zákona č. 355/2007 Z. z., ktorej navrhovaná účinnosť je od

1. júna 2024, je doplnenie následných lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci po ukončení expozície reprodukčne toxickým faktorom u zamestnancov, ktorí vykonávali prácu zaradenú do kategórie 3 alebo 4.

Súčasťou zdravotného dohľadu je vedenie zdravotných záznamov zamestnancov, ktoré obsahujú výsledky z vykonanej lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci, údaje o expozícii zamestnanca a údaje z biologického monitorovania, ktoré sú uvedené v prílohe č. 5.

Ustanovujú sa lehoty na vedenie a uchovávanie zoznamov zamestnancov a zdravotných záznamov zamestnancov, ktorí sú exponovaní karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom.

Poškodenie zdravia zamestnanca pri práci s expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým látkam sa môžu prejavovať až za niekoľko rokov, resp. až za niekoľko desiatok rokov po ukončení expozície neskorými následkami na zdravie bývalého zamestnanca. Z toho dôvodu smernica 2004/37/ES v platnom znení požaduje uchovávanie zoznamov zamestnancov a zdravotných záznamov zamestnancov po dobu 40 rokov po skončení expozície karcinogénnym faktorom alebo mutagénnym faktorom a 5 rokov po skončení expozície reprodukčne toxickým faktorom. Informácie z týchto zdrojov sú nevyhnutné pri posudzovaní možného profesionálneho pôvodu poškodenia zdravia.

Zamestnanci majú prístup k svojmu zdravotnému záznamu. Návrh nariadenia vlády ustanovuje, že všetky ochorenia na rakovinu, nepriaznivé účinky na pohlavné funkcie a plodnosť u zamestnancov alebo vývojové vady u ich potomkov, ktoré boli zistené ako dôsledok expozície karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom pri práci, lekár špecializovaného pracoviska klinického pracovného lekárstva oznamuje príslušnému orgánu verejného zdravotníctva.

Na požiadanie príslušného orgánu verejného zdravotníctva na účel výkonu štátneho zdravotného dozoru a prešetrovania pracovných podmienok a spôsobu práce posudzovanej osoby pri podozrení na chorobu z povolania je povinnosťou lekára poskytnúť údaje zo zdravotnej dokumentácie zamestnancov exponovaných konkrétnym karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom.

Orgány verejného zdravotníctva požiadajú zamestnávateľa o údaje zo zoznamu zamestnancov a lekára o údaje zo zdravotnej dokumentácie pri prešetrovaní pracovných podmienok a spôsobu práce posudzovanej osoby, ktorá bola pri práci exponovaná karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom a príčinnej súvislosti zisteného ochorenia s expozíciou uvedeným faktorom, pričom zohľadňujú aj dĺžku a intenzitu expozície posudzovanej osoby vrátane expozície pri mimoriadnej udalosti, nehode alebo havárii (§ 31a ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.).

Zamestnanci, ktorí sú podobne exponovaní ako zamestnanec, u ktorého sa preukázalo ochorenie alebo škodlivé zdravotné účinky, ktoré lekár považuje za následok expozície karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, sa podrobia lekárskej preventívnej prehliadke vo vzťahu k práci, ak to zamestnávateľovi určí lekár pracovnej zdravotnej služby alebo nariadi príslušný orgán verejného zdravotníctva. Na základe vyslania podobne exponovaných zamestnancov na lekársku preventívnu prehliadku vo vzťahu k práci z uvedeného dôvodu, môžu títo zamestnanci prostredníctvom zamestnávateľa požiadať o preskúmanie výsledkov zdravotného dohľadu pracovnú zdravotnú službu. Zamestnávateľ je povinný preskúmať výsledky zdravotného dohľadu prostredníctvom pracovnej zdravotnej

služby zabezpečiť. O preskúmanie výsledkov zdravotného dohľadu môže pracovnú zdravotnú službu požiadať aj zamestnávateľ.

Pojem „dotknutí pracovníci“ (čl. 14 ods. 6 smernice 2004/37/ES v platnom znení) je v § 13 ods. 8 návrhu nariadenia vlády transponovaný ako pojem „zamestnanci, ktorí sú podobne exponovaní“ z dôvodu jednoznačného vymedzenia zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu na rovnakom pracovisku s rovnakou expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénny faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom ako je zamestnanec, u ktorého bolo lekárskou preventívnou prehliadkou vo vzťahu k práci preukázané ochorenie alebo škodlivé zdravotné účinky ako následok expozície karcinogénnym faktorom, mutagénny faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom.

K § 14

Upravuje konzultácie a účasť zamestnancov a zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci pri riešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s rizikom expozície karcinogénnym faktorom, mutagénny faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom, ktoré sa vykonávajú podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 15

Ustanovuje prechodné obdobia, ktoré súvisia s NPEL vybraných karcinogénnych faktorov a mutagénnych faktorov, ktorými sú chróm (VI) a zlúčeniny chrómu, berýlium a anorganické zlúčeniny berýlia, kadmium a anorganické zlúčeniny kadmia, akrylonitril, benzén a zlúčeniny niklu. Prechodné ustanovenia pre NPEL akrylonitrilu, benzénu a zlúčenín niklu sa zavádzajú v zmysle preberanej smernice (EÚ) 2022/431.

K § 16

Návrhom nariadenia vlády sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie, ktoré sú uvedené v prílohe č. 6.

K § 17

Zrušuje sa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénny faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 301/2007 Z. z., nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 83/2015 Z. z., nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 110/2019 Z. z. a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 235/2020 Z. z.

K § 18

Navrhuje sa účinnosť 1. júna 2024, okrem prílohy č. 2 tabuľky č. 1, 39. bodu, ktorý pre podzemnú ťažbu a výstavbu tunelov nadobúda účinnosť 21. februára 2026. Odložená účinnosť sa vzťahuje na najvyššie prípustný expozičný limit priemerný pre výfukové emisie zo vznetrových naftových motorov pri podzemnej ťažbe a výstavbe tunelov, ktorý sa uplatňuje od 21. februára 2026.

K prílohám

Návrh nariadenia vlády obsahuje 6 príloh, v ktorých sú zapracované dôležité konkrétne údaje potrebné pre praktickú aplikáciu.

Príloha č. 1: Zoznam látok, zmesí a pracovných procesov s rizikom chemickej karcinogenity. Obsahuje deväť pracovných činností s rizikom chemickej karcinogenity.

Príloha č. 2: Najvyššie prípustné expozičné limity plynov, pár a aerosólov s karcinogénnymi účinkami, mutagénnymi účinkami alebo reprodukčne toxickými účinkami v pracovnom ovzduší.

Obsahuje NPEL pre 39 karcinogénnych faktorov a mutagénnych faktorov vrátane prechodných období pre 6 karcinogénnych faktorov a mutagénnych faktorov a NPEL pre 12 reprodukčne toxických faktorov.

Oproti v súčasnosti platnej právnej úprave, ktorou je nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z. z., sa sprísňujú NPEL pre 3 karcinogénne faktory, a to pre akrylonitril (NPEL sa sprísňuje od 5.4.2026), benzén (NPEL sa sprísňuje od 1.6.2024 a následne sa sprísňuje od 6.4.2026), zlúčeniny niklu (NPEL pre inhalovateľnú frakciu je prísnejší od 1.6.2024 a následne sa sprísňuje od 18.1.2025; NPEL pre respirabilnú frakciu sa uplatňuje od 18.1.2025).

Oproti v súčasnosti platnej právnej úprave, ktorou je nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z., sa sprísňuje NPEL pre jeden reprodukčne toxický faktor, a to pre ortuť a dvojmocné anorganické zlúčeniny ortuti (NPEL je prísnejší od 1.6.2024).

Príloha č. 3: Expozičné ekvivalenty niektorých karcinogénnych faktorov alebo mutagénnych faktorov.

Obsahuje expozičné ekvivalenty pre 11 karcinogénnych faktorov alebo mutagénnych faktorov. Expozičný ekvivalent vyjadruje vzťah medzi koncentráciou karcinogénneho faktoru alebo mutagénneho faktoru v pracovnom ovzduší a koncentráciou karcinogénneho faktoru alebo mutagénneho faktoru alebo ich metabolitov v biologickej vzorke (v moči, v krvi), na základe ktorého možno hodnotiť záťaž organizmu výlučne pri expozícii vdychovaním. Možnosť použiť expozičné ekvivalenty pre vybrané karcinogénne faktory alebo mutagénne faktory je dôležité pre aplikačnú prax.

Táto príloha je nad rámec smernice 2004/37/ES v platnom znení.

Príloha č. 4: Biologické medzné hodnoty a opatrenia zdravotného dohľadu.

Obsahuje záväznú biologickú medznú hodnotu pre biologické monitorovanie olova v krvi a podmienky na výkon zdravotného dohľadu pri expozícii olovu. Biologická medzná hodnota pre olovo je už v súčasnosti zavedená v prílohe č. 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z.

Príloha č. 5: Zásady vykonávania lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci.

Zdravotný dohľad pre zamestnancov exponovaných karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom pri práci, ktorého súčasťou sú lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci, vykonáva lekár podľa platných právnych úprav a v súlade so zásadami a praxou pracovného lekárstva.

Na zabezpečenie jednotného postupu lekárov vykonávajúcich lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu vydalo Ministerstvo zdravotníctva SR s účinnosťou od 2.11.2016 odborné usmernenie o náplni lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci. Odborné usmernenie je uverejnené vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva SR. Časť náplní lekárske preventívnych prehliadok sa týka zamestnancov exponovaných chemickým faktorom, ktoré majú karcinogénny účinok a spôsobujú najmä ochorenia dýchacieho systému a kožné ochorenia.

Príloha č. 2 odborného usmernenia o náplni lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci: Náplne lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci fyzických osôb -

podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby a zamestnancov exponovaných vybraným chemickým faktorom

1.2.5. Pevné aerosóly a plyny s karcinogénnym účinkom (krátkodobé produkty premeny radónu, azbest a iné minerálne vlákna, koksárenské plyny, zvaračské dymy, tvrdé drevo)

A) Vstupná lekárska preventívna prehliadka:

Obligatórne vyšetrenie:

- anamnéza vrátane podrobnej pracovnej anamnézy,
- kompletne fyzikálne vyšetrenie,
- elektrokardiografické vyšetrenie,
- rádiogram hrudníka,
- funkčné vyšetrenie pľúc,
- laboratorne vyšetrenia - krvný obraz a diferenciálny rozpočet leukocytov, FW,
- moč chemicky a sediment.

Fakultatívne vyšetrenie:

- pneumologické, otorinolaryngologické, imunoalergologické, urologické, kožné vyšetrenia, HRCT vyšetrenie pľúc,
- laboratorne vyšetrenia - vyšetrenie krvných plynov, MTX II, cytologické vyšetrenie spúta, vybrané onkomarkery (CEA, NCE, CYFRA, CA 125, PSA).

B) Periodická lekárska preventívna prehliadka:

Obligatórne vyšetrenie:

- v rozsahu vstupnej lekárskej preventívnej prehliadky,
- laboratorne vyšetrenia - BET.

Fakultatívne vyšetrenie:

- pneumologické, otorinolaryngologické, imunoalergologické, urologické vyšetrenie, kožné vyšetrenia u príslušných špecialistov, HRCT vyšetrenie pľúc, cytologické vyšetrenie spúta, vybrané onkomarkery (CEA, SCC, CA-19-9, AFP, TPA, PSA u mužov, CA 15-3, CA-125 u žien), stolica na okultné krvácanie, gynekologické vyšetrenie, cytogenetické vyšetrenie (chromozómové aberácie lymfocytov periférnej krvi), MTX II,
- laboratorne vyšetrenia - vyšetrenie krvných plynov.

C) Výstupná lekárska preventívna prehliadka:

- rozsah a náplň vyšetrenia sú rovnaké ako pri vstupnej lekárskej preventívnej prehliadke,
- laboratorne vyšetrenia - BET.

D) Následná lekárska preventívna prehliadka:

Rozsah a náplň vyšetrenia sú rovnaké ako pri výstupnej lekárskej preventívnej prehliadke.

1.3.1. Faktory spôsobujúce malígne nádory kože (chemické karcinogény)

A) Vstupná lekárska preventívna prehliadka:

Obligatórne vyšetrenie:

- anamnéza vrátane podrobnej pracovnej anamnézy,
- kompletne fyzikálne vyšetrenie s osobitným zameraním na kožu celého tela,
- laboratorne vyšetrenia - krvný obraz a diferenciálny rozpočet leukocytov, FW, biochemický skrining (kreatinín v sére, Bi, AST, ALT, GMT, glykémia nalačno v sére),
- moč chemicky.

Fakultatívne vyšetrenie:

Dermatologické vyšetrenie u príslušného špecialistu.

B) Periodická lekárska preventívna prehliadka:

Obligatórne vyšetrenie: V rozsahu vstupnej lekárskej preventívnej prehliadky.

Fakultatívne vyšetrenie: Dermatologické vyšetrenie doplnené dermatoskopickým vyšetrením.

C) Výstupná lekárska preventívna prehliadka:

Rozsah a náplň vyšetrení sú rovnaké ako pri periodickej lekárskej preventívnej prehliadke.

D) Následná lekárska preventívna prehliadka:

Rozsah a náplň vyšetrenia sú rovnaké ako pri výstupnej lekárskej preventívnej prehliadke.

Vyšetrenia v rámci lekárskej preventívnej prehliadky:

Obligatórne (základné) vyšetrenia sa vykonávajú ako neoddeliteľná súčasť každej lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci.

Fakultatívne (doplňkové) vyšetrenia sa vykonávajú v odôvodnených prípadoch; sú individuálne indikované lekárom vykonávajúcim lekársku preventívnu prehliadku vo vzťahu k práci a vyplývajú z identifikovaných a posúdených zdravotných rizík, pôsobenia faktorov práce a pracovného prostredia, vykonávanej práce, možného poškodenia zdravia z práce alebo sú potrebné na vylúčenie kontraindikácií.

V súčasnosti sa do odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva SR pripravuje náplň lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci pre zamestnancov exponovaných chemickým faktorom, ktoré majú reprodukčne toxické účinky.

Príloha č. 6: Zoznam preberaných právne záväzných aktov Európskej únie.

Obsahuje smernicu 2004/37/ES v platnom znení, ktorá sa transponuje do návrhu nariadenia vlády.